

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет філології

Кафедра української мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова (за професійним спрямуванням)

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні кафедри української мови
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Українська мова (за професійним спрямуванням)
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	обов'язкова дисципліна
Курс / семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 2 год. Семінарські заняття – 28 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета дисципліни: підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності студентів, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.

Завдання дисципліни:

- сформувати чітке й правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови і дотримання вимог культури усного й писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- сформувати навички оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника за допомогою вмілого використання різноманітних мовних засобів, сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики й термінології свого фаху, послуговування різними типами словників.

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та компетентність практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК13. Здатність бути критичним і самокритичним.

ФК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

ФК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

ФК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Програмні результати навчання

ПР10. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

3. Структура дисципліни

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Вступ	Ознайомитися з предметом, метою і завданнями курсу «Українська мова; засвоїти і навчитися розрізняти поняття «національна (загальнонародна) мова» та «літературна мова», вивчити ознаки літературної мови; засвоїти поняття «норма літературної мови», види мовних норм; навчитися встановлювати, аналізуючи мовний матеріал, які саме норми літературної мови порушено.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
2.	Тема 2. Законодавчі аспекти професійного спілкування	Засвоїти поняття «державна мова», отримати чітке й правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності, знати українське мовне законодавство в Україні.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
3.	Тема 3. Українська мова – минуле, сучасне, майбутнє	Знати функції мови, походження й основні етапи розвитку української мови, її місце серед мов світу. Засвоїти поняття «лінгвоцид», а також основні прояви лінгвоциду української мови.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
4.	Тема 4. Стильова диференціація СУЛМ. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	Засвоїти поняття «функціональний стиль», знати характеристика функціональних стилів СУЛМ: сферу функціонування, основні ознаки, мовні засоби, підстилї, жанри. Розуміти, що професійна сфера – це інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
5.	Тема 5. Культура мовлення у професійному спілкуванні. Основи етикету	Засвоїти поняття «культура мовлення», «мовний, мовленнєвий спілкувальний етикет», знати ознаки культури мовлення, способи та принципи її підвищення.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
6.	Тема 6. Специфіка ділового та приватного спілкування	Засвоїти поняття «ділове спілкування», знати ознаки культури усного ділового спілкування, володіти правилами етикету телефонної розмови, ведення професійної дискусії, вміти професійно спілкуватися на належному рівні.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
7.	Тема 7. Усне ділове	Опанувати основи ораторського	Тести, контрольні

	мовлення. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Риторика	мистецтва, знати види та жанри публічних виступів, володіти культурою усного фахового спілкування.	запитання, завдання для самостійної роботи.
8.	Тема 8. Писемне ділове мовлення. Документ	Ознайомитися з поняттям «документ», ознаками, функціями документа, класифікацією документів за різними класифікаційними ознаками, реквізитами і формуляром документа. Основні вимоги до тексту ділових паперів.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
9.	Тема 9. Документ як основний жанр писемного ділового мовлення	Знати реквізити, правила укладання, найпоширеніші помилки під час укладання основних документів щодо особового складу (автобіографії, характеристики, резюме, заяви), довідково-інформаційних документів (службових записок, протоколу, витягу з протоколу), обліково-фінансових документів (розписки, доручення).	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
10.	Тема 10. Науковий стиль у професійному спілкуванні	З'ясувати місце наукового стилю серед інших стилів сучасної української літературної мови, знати основні ознаки, норми, підстилі і жанри наукового стилю, вміти аналізувати тексти власне наукового підсилю наукового стилю, ознайомитися з історією наукового стилю української мови.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.
11.	Тема 11. Термінологія у професійному спілкуванні	Засвоїти поняття «термін», «професійна лексика», ознайомитися з ознаками термінів, класифікацією термінів за походженням, знати особливості використання власне українських та іншомовних термінів у професійному мовленні, фахові термінологічні словники, ознайомитися з проблемами української терміносистеми.	Тести, контрольні запитання, завдання для самостійної роботи.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	50
Самостійна робота	10
Контрольна робота	40
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за індивідуальну роботу	Оцінка за самостійну роботу	Разом
50	40	-	10	100
• Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях відбувається за 100-бальною шкалою				

Для перевірки набутих знань і вмінь із дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» використовується поточний контроль та семестровий підсумковий контроль у формі заліку.

Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей студентів, прилюдного виступу на професійну тему, перевірки виконаних вправ, словникових диктантів, зразків документів, контрольної роботи.

За усні відповіді на семінарських заняттях, зразки документів, виконані вправи і написані словникові диктанти студент може отримати максимально 50 балів, за прилюдний виступ – 10 балів, контрольну роботу – 40 балів.

Семестровий підсумковий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Критерії поточного оцінювання:

Згідно з [Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»](#) (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](#) (Нова редакція) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються відповідно до національної шкали за такими критеріями:

– «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті

теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

– «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література:	
1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів : Світ, 2003. 432 с.	
2. Ботвина Н. В. Ділова українська мова (офіційно-діловий та науковий стилі). Київ : АртЕк, 2001. 280 с.	
3. Ботвина Н. В. Міжнародні культурні традиції : мова та етика ділової комунікації. Київ : АртЕк, 2002. 208 с.	
4. Брус М. П. Українське ділове мовлення. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2014 с. 306 с.	
5. Культура фахового мовлення / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 496 с.	
6. Пентильок М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.Є. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ : ЦУЛ, 2020. 224 с.	
7. Семенюк О.А. Сучасна українська літературна мова : збірник вправ і завдань. Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2018. 168 с.	
8. Семенюк О.А. Сучасна українська літературна мова : збірник тестових завдань. Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2017. 82 с.	
9. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с.	
10. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Алерта, 2019. 640 с.	
11. Шевчук С.В. Ділове мовлення для державних службовців. Київ : Алерта, 2012. 428 с.	
12. Ющук І.П. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ : Освіта, 2012. 270 с.	
13. Ющук І.П. Українська мова. Київ : Либідь. 2008. 640 с.	

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра української мови м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57, каб. 312, тел. (0342) 59-60-08, kum@pnu.edu.ua . Ст. лаборант кафедри: Анна Кисла. Сторінки в соцмережах:
---------	---

	 https://www.facebook.com/kum.pnu https://instagram.com/kum_pnu?igs hid=OGQ2MjdiOTE=
Викладач	Семенюк Оксана Антонівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови
Контактна інформація викладача	oksana.semeniuk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності ґрунтується на низці положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими документами можна за покликанням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентує <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</u> .
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Якщо здобувач освіти виконує завдання пізніше встановленого терміну, не узгодивши це з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно» відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</u> .
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до <u>Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.)</u> .
Додаткові бали	Студент має змогу отримати додаткові бали, підготувавши виступ на щорічній студентській конференції «Мовна політика та мовна ситуація в Україні», організований кафедрою української мови Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, та взявши участь у Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика. Відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</u> такі студенти можуть отримати

	додаткові бали (10 балів за кожен вид роботи) на підставі рішення кафедри української мови.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.).

Викладач

Семенюк О.А.